

УДК [316.663.5:32]:324

Дем'янчук О. П., Заставна М. С.

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ СТАВКИ (STAKE) В ТЕОРІЇ ІГОР

У статті детально розглянуто поняття ставки в політичній грі. На відміну від взаємодії економічних акторів, у грі між політичними гравцями ставкою найчастіше є нематеріальні ресурси – рейтинг у суспільстві, підтримка виборців, вплив на ухвалення рішень у міжнародній політиці. Визначення ставки в політичній грі проілюстровано на прикладі дій Російської Федерації й зокрема її президента В. Путіна стосовно анексії Криму.

Ключові слова: ставка у теорії гри, нематеріальні ресурси, Путін, Крим.

Вступ

Теорія ігор набула широкого застосування в світовій політичній науці, однак її використання вітчизняними дослідниками було і залишається досить обмеженим (як зразок публікацій з політичних наук можна назвати [3], де розглянуто загальні питання застосування теорії ігор в теоретичному аспекті). Це пов'язано з тим, що розробка теорії ігор для більшості з них зупинилася на декількох схемах (дилема в'язня, гра з нульовою сумою тощо) та не виходила за межі теорії раціонального вибору. Ще однією перешкодою на шляху до більш широкого та ефективного використання теорії ігор стала недостатня концептуалізація термінів у межах підходу. Зокрема, говорячи про теорію ігор, ми не можемо оминати поняття гравців, ставки, результатів тощо. Ці елементи є обов'язковими умовами для використання теорії ігор, однак часто автори не приділяють увагу їхньому визначенню та детальному розгляду, концентруючись на механізмі, а не на елементах. Зокрема, нині складно знайти матеріали, присвячені поняттю ставки у теорії ігор. Такі дослідники, як Ф. Загар (Frank Zagare) та Г. Л. Мунк (Gerardo L. Munck), розглядаючи перспективи та проблеми використання теорії

ігор у порівняльних дослідженнях, моделюванні, прогнозуванні, приділяють увагу визначенню теорії ігор, етапам розвитку теорії, її методологічній частині, при цьому вживаючи, зокрема, поняття stake, output та outcome (ставка, результат і наслідок) без додаткового пояснення, як такі, що є самі собою зрозумілими. Така ситуація створює складнощі для вітчизняних вчених, які не завжди однаково перекладають вищезгадані терміни, що призводить до неправильного використання інструментарію теорії ігор і, відповідно, до неправильних висновків.

Метою цієї роботи є пояснення такого поняття, як «ставка» в теорії ігор, а також дотичних понять, оскільки, з одного боку, воно є ключовим елементом у рамках теорії, а з іншого, дуже важливим саме для політологічних досліджень. До того ж ставці як окремому поняттю в межах попередніх досліджень достатньої уваги приділено не було, про нього лише згадано, але конкретно не визначено.

Не розуміючи, що дослідник вкладає у поняття «ставка», він не може побудувати адекватну модель: ставка, як і інші ключові поняття в теорії ігор, є елементом формули, і якщо в елемент вкладають кілька значень, то формула не працює.

Ключовим елементом у теорії ігор є гра. Ф. Загар дає таке визначення гри: «A game is any situation in which the choices of two or more actors, called players, are interrelated, that is, where the outcome does not depend solely on the choice of a single actor» [19, p. 21]. Наводимо мовою оригіналу, оскільки при перекладі одразу постає запитання, яке потрібно пояснити. Воно стосується слова «outcome», яке зазвичай перекладаємо як «результат, наслідок». Однак, оскільки теорія ігор користується здебільшого економічною термінологією, а також математичними формулами, то в її інструментарії з'являється ще одне поняття – output, яке теж означає результат [15]. Саме output є прогнозованим і може бути досить точно визначеним за допомогою формул, однак outcome, якого досягають гравці, є не таким стабільним і передбачуваним. Два названі поняття не слід ототожнювати, аби уникнути ситуації, коли outputs видають за мету гри та визначають як усі можливі її наслідки. Для цього доцільно визначити outputs як результати гри, а outcomes – як «впливи», «наслідки», яких гравці досягають шляхом використання цих результатів.

Отже, визначення Ф. Загара слід перекладати приблизно так: «Гра – це ситуація, в якій варіанти вибору двох або більше акторів, яких називаємо “гравцями”, пов'язані між собою, де наслідок (outcome) не залежить повністю від вибору одного актора».

Щодо вимірів категоризації теорії гри, то йдеться про такі складові, як:

1. Кількість гравців: гра з двома учасниками та з n-кількістю учасників.

2. Інтереси гравців: гра з нульовою сумою, коли інтереси гравців діаметрально протилежні, та гра з не нульовою сумою, коли у гравців є не лише змагальницькі, а й допоміжні мотиви отримання взаємної вигоди.

3. Правила гри: некооперативна гра, коли гравці не в змозі координувати свої стратегічні переваги, та кооперативна гра, де координовані стратегічні переваги можливі.

4. Структура інформації: гра з повним інформуванням, коли виплати (payoffs) кожному гравцеві добре відомі, коли ж ця інформація є приватною для кожного окремого гравця, то це є гра з неповним інформуванням [19, p. 23–41].

Дуже важливо для дослідження згадати також про структуру теорії гри, а точніше, її три базові складові частини: модель очікуваної корисності, концепт рівноваги Неша та правила гри. Ці складові є важливими для нас з двох причин: по-перше, за словами Г. Л. Мунка, – це постійний набір принципів, вони становлять базис

для математичної форми аналізу, який робить теорію ігор досить точним і надійним науковим підходом [15]; по-друге, оскільки ці елементи структури дають змогу зрозуміти ставки в теорії ігор. Однак у цьому дослідженні ми сконцентруємося лише на першому елементі – моделі очікуваної корисності, оскільки з нею буде пов'язаний практичний аналіз ставки в межах конкретної політичної гри.

Для того, щоб зрозуміти зв'язок між ставкою та вищезгаданою складовою теорії ігор, спробуємо визначити поняття «ставка» і проаналізувати його специфіку.

Поняття ставки в політичній грі

Оскільки серед опрацьованих нами матеріалів у жодному не було визначення ставки, перед нами стоїть два завдання:

1. Визначити, що є ставка у загальному розумінні.

2. Сформулювати, якщо необхідно, окреме визначення ставки для теорії ігор.

Також виділимо специфічні критерії, які, на нашу думку, потрібно враховувати, визначаючи ставку в теорії ігор:

- матеріальність / нематеріальність ставки;
- її спрямованість (на результат та / або вплив).

Про важливість цих критеріїв скажемо нижче. Спершу наведемо англomовне визначення ставки (stake), оскільки саме це слово вжито у текстах Ф. Загара та Г. Л. Мунка.

Оксфордський словник дає таке визначення ставки: ставка (часто – у множині) – сума грошей або чогось іншого цінного, що виставляється в розрахунок на отримання позитивного результату в ризикованій грі чи заходах, наприклад, «зробити велику ставку на виграш» [17].

У Словнику сучасної економіки Макміллана читаємо:

1. Ставка (зазвичай в однині) – ступінь вашої залученості до чогось і бажання успіху.

2. Ставки (у множині) – те, що ви можете отримати або втратити, пішовши на ризик, наприклад, у бізнесі чи політиці [14].

Зважаючи на ці визначення, можемо зробити два висновки:

1. Для теорії ігор нам потрібне специфічне визначення ставки, оскільки наявні дефініції відрізняються за різними аспектами (зокрема вживанням поняття у множині / однині, наявністю / відсутністю матеріальної складової (гроші)). Для теорії ігор ці аспекти є дуже важливими, оскільки значення ставки як інструменту змінюється, якщо їх враховувати.

2. Є необхідність порівняти англomовне та українomовне визначення ставки, щоб розібратися у розбіжностях.

Академічний тлумачний словник української мови дає таке визначення: ставка – грошовий внесок, який ставить гравець і втрачає у випадку програшу; сума грошей, яку пропонують, вносять як заклад (при суперечці, парі) [10].

Формулюючи визначення ставки для теорії ігор, звертаємо увагу на таке питання: ставка є матеріальною (маються на увазі лише гроші або інші матеріальні ресурси) чи комплексною (матеріальні ресурси + нематеріальні (імідж, авторитет, вплив, влада))?

На нашу думку, ставка є комплексним поняттям, що охоплює матеріальні і нематеріальні елементи. На користь цієї тези наводимо певні аргументи. Нас цікавить саме політологічний аспект теорії ігор. Якщо ми говоримо про використання теорії ігор для пояснення дій акторів всередині чи за межами держави, то це, безперечно, передбачає врахування ресурсів політичної влади, серед яких, за однією з класифікацій, є утилітарні, примусові, нормативні ресурси [11]. Припускаючи, що ставкою є особисті або /та державні ресурси, ми легалізуємо комплексну природу ставки. Приклади нематеріальних ресурсів, що використовувалися як ставка, ми зустрічаємо у працях дослідників, присвячених дослідженню тих чи тих феноменів з використанням теорії ігор. Для прикладу наведемо статтю К. Еша [12]. Автор розглядає протести як гру двох акторів: влади та опозиції, що розпоряджаються такими ресурсами, як примус та обмеження примусу іншою стороною, матеріальні ресурси, статус-кво. Однак його модель приваблює тим, що діяльність слабого чи сильного громадянського суспільства, яка вираховується за формулою, стає важливим чинником у процесі гри – вона, фактично, перетворюється на нове обмеження. Таким чином, ставка робиться не лише на власні матеріальні, мобілізаційні, ресурси примусу та статус-кво, а й на ступінь впливу громадянського суспільства, яке є незалежним фактором, але ще не окремим гравцем. Іншими словами, ставкою стає вірогідність чогось.

Ще одне важливе питання: на що спрямована ставка – на результат (output) чи на вплив (outcome)?

Спочатку ще раз детальніше розмежуємо ці поняття. Перше з них стосується результатів, що їх отримує гравець наприкінці гри. Прикладами

таких результатів в економіці можуть бути майно, гроші, економічна угода тощо. Прикладами в політології: перемога на виборах, дипломатична угода. Outcome – це вплив, який тепер може здійснювати гравець-переможець із використанням outputs. Він є нематеріальним і забезпечує участь у наступній грі. Якщо припустити, що кінець однієї гри стає початком іншої, то впливи разом з результатами стають новою ставкою, яку використовує гравець.

Прикладом циклічності ігор може слугувати логіка дворівневої гри Р. Путнама (R. Putnam), що моделює відносини як на рівні держав, так і на міжнародному рівні. Суть дворівневої гри полягає у тому, що гравець – державний політичний лідер спочатку грає на рівні держави (другий рівень) з національними елітами, намагаючись досягнути, з одного боку, компромісу, а з іншого, такого рішення, що стане переконливим аргументом на міжнародному рівні (перший рівень) та означатиме успіх міжнародної угоди з найбільшimi можливими у такому випадку перевагами для його країни [18]. Припустимо, що ставками на національному рівні є автономність гравців і політичні ресурси, на міжнародному рівні – статус-кво країн. Output на національному рівні – це консолідована угода, з якою гравець виходить на рівень міжнародних переговорів. Outcome – це, з одного боку, вплив, який отримала держава-гравець унаслідок консолідації своїх еліт, з іншого – всі можливі домовленості (вигідні для гравців), що можуть бути прийняті більшістю на міжнародному рівні. Output на міжнародному рівні – ратифікація певної угоди, outcome – можливе поле дій, що розкривається перед гравцями після укладення угоди. Що важливо, вплив на міжнародному рівні в процесі переговорів, який було отримано унаслідок переконання гравців усередині держави, стає ставкою, без якої в угоди мало шансів бути досягнутою – немає інструмента переконання, який збільшує вірогідність outcome.

Отже, робимо висновок, що ставка спрямована і на результат, і на вплив, однак різною мірою. Результат ставки, як прогнозований і короткотерміновий, є лише інструментом для того, щоб використати вплив у довготерміновій перспективі. Тому можемо стверджувати, що ставка більшою мірою має на меті саме вплив. Також ігри є циклічними: коли закінчується одна гра, починається нова, а здобутки в результаті одної гри можуть стати ставками в іншій.

Відповівши на два поставлені питання, зробимо спробу сформулювати власне визначення ставки для теорії ігор в політології.

Ставка – це внесок, що є комбінацією матеріальних і нематеріальних елементів, який ставить гравець і втрачає у випадку програшу; ставка завжди супроводжується ризиком і спрямована в першу чергу на вплив (у довготерміновій перспективі), а вже потім на результат (у короткотерміновій перспективі);

Звичайно, це визначення потребує доповнень, однак воно дає змогу конкретніше зрозуміти суть ставки.

Наведемо розгорнутий приклад у межах теорії ігор і перевіримо, чи можливо проаналізувати окрему гру, використовуючи сформульоване вище визначення ставки.

Ставка у грі Путіна проти України

Для прикладу розглянемо анексію Криму Російською Федерацією. Спочатку сформулюємо загальну картину подій.

Гра відбувається на міжнародному рівні. Грають чотири актори – український уряд, уряд Росії, ЄС та уряд Сполучених Штатів. Два центральні гравці, безпосередні учасники конфлікту, мають діаметрально протилежні інтереси, однак третій і четвертий учасники гри частково поділяють інтереси кожної зі сторін. Відповідно до цього класифікуємо цей випадок як гру з ненульовою сумою. Іншими характеристиками є некооперативність, оскільки спостерігається конфлікт, а не укладення певної угоди про співпрацю, та повна інформативність, оскільки усім сторонам більшою чи меншою мірою зрозуміло, якими будуть можливі наслідки перемоги або поразки.

Гравець № 1 (російський уряд), скориставшись вікном можливостей у вигляді післяреволюційної політичної нестабільності в Україні, здійснив інтервенцію, а згодом повну анексію частини території держави Україна – Кримського півострова. Гравець № 2 (український уряд) намагається зберегти свою територіальну цілісність. Дві держави вступили у міжнародний конфлікт. Українська сторона, відчуваючи нестачу ресурсів (грошових, силових), робить основну ставку на свій імідж країни, де тільки-но закінчилась революція, метою якої було повалення олігархічної влади, встановлення в країні демократичних цінностей і нового проєвропейського уряду. Розрахунок у цій грі для України був,

в основному, на допомогу міжнародної демократичної спільноти; результатом гри, в такому випадку, мали б бути застосування санкцій до Росії, вивід російських військ із території півострова та збереження територіальної цілісності держави. Впливом було б, з одного боку, нове проєвропейське обличчя України, підкреслення незалежності від Росії та зближення з ЄС, з іншого, погіршення іміджу Росії та послаблення її позицій на міжнародній арені.

Гравець № 1 зробила дуже схожу ставку – також на імідж, однак під іншим кутом (що базується на харизмі лідера та страхів): Росія, як сильний гравець на міжнародній політичній арені, маючи тісні економічні та політичні зв'язки з країнами ЄС, розраховувала, з одного боку, на політичну та економічну слабкість України та брак силового опору за високого рівня незадоволення жителів регіону Крим станом подій в Україні та симпатією до Росії, з іншого боку – на відносну пасивність гравців № 3 (ЄС) та № 4 (США). Результатом мало бути захоплення території Криму з можливістю подальшого просування на південь та схід України. Щодо впливу, то ми стикаємося тут із проблемою, оскільки, на перший погляд, раціональних довгострокових переваг для РФ у анексії Криму дуже мало, і порівняно з недоліками, які проявляються з часом, ці переваги не є релевантними витраченим зусиллям.

Позицію гравців № 3 і № 4 коротко можна визначити як відносно пасивну, оскільки політичні та економічні ставки, які мали б зробити ці гравці у випадку активної підтримки однієї зі сторін, були занадто високими, тобто не відповідали моделі очікуваної корисності.

Згідно з Г. Л. Мунком, роблячи ставку, гравець виходить із раціональних міркувань, а отже, ставка пов'язана з таким уже згаданим елементом гри, як модель очікуваної корисності [15]. Відповідно до неї, гравець завжди намагається максимізувати вигоди. У випадку з анексією Криму це твердження викликає сумніви, зважаючи на такі аргументи:

1. Великі фінансові витрати: за інформацією колишнього міністра фінансів РФ Олексія Кудріна, витрати на допомогу Кримському півострову склали у 2014 р. близько \$7 млрд – починаючи від інфраструктури та закінчуючи пенсіями [9].

2. Брак інвесторів: за словами відомого російського політика Леоніда Гозмана, наразі іноземні інвестори, з якими вже укладено домовленості, продовжують працювати в Росії, однак у май-

бутньому їхній потік відчутно знизиться, що пов'язано з втратою довіри до Росії як чесного та безпечного партнера. Його слова підтверджуються і статистично: за даними Центробанку Росії, в першій чверті 2014 р. Росія втратила \$51 млрд інвестицій, що пов'язано з острахом, який викликає у інвесторів вторгнення Росії в Україну.

3. Послаблення Росії у зв'язку з попередніми двома факторами може стати приводом для зазіхань Китаю на російські території (вдвозж російсько-китайського кордону є значні поклади природних ресурсів, російське населення регіону становить 6 млн осіб, а сусідніх китайських провінцій – 90 млн) [14].

4. На думку вже згаданого Л. Гозмана¹, в майбутньому все це призведе до серйозних обурень владою, які придушуватимуться шляхом посилення репресій у державі [14].

На фоні таких серйозних негативних наслідків складається враження, що гравець № 1 діє нерационально, а ставка, яку він робить, не відповідає вищезгаданій моделі і спрямована лише на короткотерміновий результат – захоплення нової території. Цей висновок ставить під сумнів не лише застосування теорії гри до логіки дій Росії, а й наведене нами визначення ставки.

Щоб спростувати обидва припущення, скористаємося вже проаналізованими матеріалами, що стосуються ставки. За одним із тверджень, гра є циклічною, а вплив, досягнутий в одній грі, може стати ставкою в наступній. Згаданий приклад – анексія Криму – є яскравим прикладом такого перетворення.

Для пояснення наведемо такі аргументи. Специфіка політичної системи РФ, а саме ролі президента у державі, який тримає у руках майже всі важелі впливу (посади, призначення, бізнес, медіа), дає нам змогу ототожнити російську владу з одною людиною – В. Путіним [8]. Відповідно, однією з центральних цілей для В. Путіна як авторитарної особи є збереження свого авторитету та іміджу сильного лідера.

З цього логічно випливає запитання: яким чином В. Путіну зберегти свій авторитет і чи потрібно це йому? Якщо проаналізувати дані соціопитувань в РФ за 2000 р. (коли В. Путін вперше посів президентське крісло), у 2008 р. (коли він став головою уряду РФ) та у 2012 р. (новий президентський термін) та порівняти їх

із новим рейтингом (після військової інтервенції у Крим), то відповідь на ці запитання стає очевидною: у 2000 р. рейтинг В. Путіна становив 47 %, у 2004 р. (другий термін) – вже 70 % [7]. Максимальний показник рейтингу у нинішнього президента Росії було зафіксовано у 2008 р. – 85 % [6] (згадаємо про російсько-грузинську війну 2008 р.). Перед виборами 2012 р. рейтинг В. Путіна стрімко впав до 44,5 % [7], і падіння тривало аж до березня 2014 р., нині він становить понад 80 %.

Щодо способів підвищення рейтингу, а отже, і іміджу розглянутого нами політика, то агресивні окупаційні дії, відвоювання територій і жорстке правління видаються найбільш ефективними. Це підтверджує, з одного боку, статистика, з іншого – специфіка поглядів населення Росії. Якщо подивитися на передвиборчу програму В. Путіна у 2000 р., побачимо там такі пункти: «Наша первая и самая главная проблема – ослабление воли... Наша другая большая проблема – отсутствие твердых и общепризнанных правил... демократия – это диктатура закона»; «Наш приоритет – это возрождение личного достоинства граждан во имя высокого национального достоинства страны... Сильной России бояться неразумно, но с ней надо считаться. Обижать нас – себе дороже» [5]. З цією програмою В. Путін переміг на виборах, а за даними досліджень, проведених пізніше, головні позитивні якості В. Путіна, що згадують респонденти в опитуваннях, такі: «образ справжнього чоловіка» (надійність, харизматичність, воля, впевненість у собі, рішучість, твердість, сміливість, завзятість, наполегливість, холоднокровність) [7]. Таким чином, зробивши ставку на вищезгадані характеристики, В. Путін виправдав очікування, які поклало на нього населення власної держави. Це підтверджують і дані опитування, проведеного Агентством соціальних досліджень у березні 2014 р. На запитання «Чи підтримуєте Ви введення військ в Україну» 56,8 % росіян відповіли «так», 19,6 % – «ні», а на запитання «Чи готові Ви до санкцій (неможливість виїзду за кордон, дефіцит іноземних товарів, економічні труднощі) у разі активного використання Росією збройних сил?» позитивну відповідь дали 50,4 % респондентів [4].

З наведених даних ми можемо зробити висновок, що основною ставкою на виборах для В. Путіна був його образ харизматичного лідера, результатом була стабільна підтримка населення, а впливом – збереження статус-кво

¹ Уривки з виступу Л. Гозмана на конференції «Нова Україна – старі проблеми». Інститут стратегічних досліджень «Нова Україна». НаУКМА, 25.04.2014 р.

і можливість контролю над державою. Та сама ставка зіграла і в конфлікті з Україною, а впливом стало підвищення свого статусу і збереження позиції безперечного лідера Росії. Зважаючи на економічну кризу, великий дефіцит бюджету (389,6 млрд рублів) [2], що був у Росії ще до подій у Криму, міжнародні санкції стали лише перевагою для лідера РФ, оскільки з'явилась можливість перекласти провину за економічні труднощі саме на дії Заходу, а не на режим В. Путіна [1]. Інші проблеми, такі як можливий конфлікт з Китаєм, втрата позицій Росії на міжнародному політичному та економічному просторі, погіршення іміджу країни, також частково нівелюються за рахунок дуже великого поширення націоналістичних настроїв у Росії, які в цій країні дуже пов'язані з імперіалістичними [1]. Тобто, ми отримуємо ситуацію, коли де-факто національними інтересами В. Путін нехтує заради зміцнення влади та впливу, однак це якщо розглядати їх як економічну стабільність, демократичність, законність. Однак, враховуючи те, що для більшості населення РФ національними інтересами є імперіалізм, військова міць і незалежність від Заходу, дії В. Путіна є цілком раціональними і відповідають моделі очікуваної корисності, їй відповідає і сутність ставки, яка є комбінованою (матеріальна частина – військові ресурси, фінансування інтервенції, витрати, пов'язані з санкціями; нематеріальна – статус-кво Росії, імідж В. Путіна як авторитарного лідера) і спрямована в першу чергу на вплив (збереження лідерства і статус-кво), а не на результат (анексію території).

Висновки

Зважаючи на те, що поняттю ставки в контексті політичної гри не було приділено уваги в дослідженнях, розглянутих у межах роботи (це праці Ф. Загара, Г. Л. Мунка, Дж. Фон Неймана та О. Моргенштерна), то більшість тез були висловлені у формі припущень, підтверджених аргументами у вигляді аналізу прикладів застосування ставки у межах досліджень із міжнародних відносин, аналізу протестних рухів тощо.

Ми визначили тут ставку як внесок, що є комбінацією матеріальних і нематеріальних елементів, який ставить гравець і втрачає у випадку програшу; ставка завжди супроводжується ризиком і має на меті в першу чергу вплив (у довготерміновій перспективі), а вже потім результат (у короткотерміновій перспективі). На нашу думку, це визначення потребує доповнення та уточнення, однак навіть у такому вигляді його достатньо, щоб проаналізувати політичні ходи акторів. Підтвердженням цього є приклад аналізу дій В. Путіна у контексті російсько-українського конфлікту навколо Криму, який показує, що циклічність гри та можливість впливу перетворюватись на ставку в наступних іграх допомагає краще зрозуміти, на перший погляд, нерациональні дії актора – В. Путіна та зрозуміти справжні мотиви його дій. Іншими словами, нове визначення ставки допомагає визначити екстрараціональні чинники поведінки акторів у грі, що, зазвичай, стосується сфери когнітивної психології, а не теорії ігор. Цим самим частково спростовується критика моделі очікуваної корисності, що надто залежить від теорії раціонального вибору.

Список літератури

1. Вельф А. Зачем Путину Крым и чего ожидать дальше [Электронный ресурс] / А. Вельф // Интернет-издание «Контракты.уа». 16.03.2014. – Режим доступа: <http://kontrakty.ua/article/75488/>. – Заглавие с экрана.
2. Каневский Г. Хотят ли русские войны [Электронный ресурс] / Каневский Г. // Интернет-издание «Українська Правда». 17.04.2014. – Режим доступа: <http://www.epravda.com.ua/publications/2014/04/17/441819/>. – Заглавие с экрана.
3. Малоіван І. Ф. Політична гра в умовах демократизації суспільства: особливості та складові / І. Ф. Малоіван // Вісник СевНТУ : зб. наук. пр. – Вип. 145/2013. Серія : Політологія. – Севастополь, 2013. – С. 137–140.
4. «Поздравляю Путина!» – новый соцопрос в России шокирует [Электронный ресурс] // Интернет-издание «Uainfo». 08.04.2014. – Режим доступа: <http://uainfo.org/yandex/305245-pozdravlyayu-putina-novyyu-socopros-v-rossii-shokiruet.html>. – Заглавие с экрана.
5. Предвыборная программа В. В. Путина на выборах 2000 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://newsbabr.com/?IDE=20648>. – Заглавие с экрана.
6. Рейтинг Путина достиг 80 %, показал опрос Левада-центра [Электронный ресурс] // Интернет-издание «РиаНовости». 26.03.2014. – Режим доступа: <http://ria.ru/politics/20140326/1001151009.html>. – Заглавие с экрана.
7. Рейтинг Путина продолжает снижаться [Электронный ресурс] // Интернет-издание «Newsland». 27.10.2011. – Режим доступа: <http://newsland.com/news/detail/id/811656/>. – Заглавие с экрана.
8. Россия – это Путин, нефть и газ [Электронный ресурс] // Интернет-издание «Экономика и жизнь». 06.12.2013. – Режим доступа: <http://www.eg-online.ru/news/233139/>. – Заглавие с экрана.
9. Россия очень дорого платит за украинскую авантюру Путина. – The Wall Street Journal [Электронный ресурс] // Интернет-издание «Цензор.нет». 22.04.14. – Режим доступа: http://censor.net.ua/news/282122/rossiya_ochen_dorogo_platit_za_ukrainskuyu_avanturyu_putina_the_wall_street_journal. – Заглавие с экрана.
10. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/stavka>. – Назва з екрана.

11. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): [текст] / П. П. Шляхтун. – К. : Либідь, 2002. – 576 с.
12. Ash Konstantin. A Game Theoretic Model for Protest in the Context of Post-Communism / Konstantin Ash // Communist and Post-Communist Studies. – 2001. – No 44 (1). – P. 1–15.
13. Foreign Policy: Попытка присоединения Крыма обернется для России катастрофой [Электронный ресурс] // Интернет-издание «Гордон.Уа». 29.04.2014. – Режим доступа: <http://gordonua.com/news/worldnews/Foreign-Policy-Попытка-присоединения-Крыма-obernetsya-dlya-Rossii-katastrofoy-11967.html>. – Заглавие с экрана.
14. Macmillan Dictionary. Stake [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/stake>. – Title from the screen.
15. Munck Gerardo L. Game Theory and Comparative Politics. New Perspectives and Old Concerns / Gerardo L. Munck // World Politics. – 2001. – Vol. 53, No 2 (January). – P. 173–204.
16. Osborne Martin J. An introduction to game theory [Electronic resource] / Martin J. Osborne // The Official website of the University of Toronto. Department of Economics. Publications. Chapter 3 «Nash Equilibrium: Illustrations». Version: 2002/7/23. – Mode of access: <https://www.economics.utoronto.ca/osborne/igt/nashapp.pdf>. – Title from the screen.
17. Oxford Dictionaries. Stake [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.oxforddictionaries.com/us/definition/american_english/stake#stake-2. – Title from the screen.
18. Putnam Robert. Diplomacy and Domestic Politics: The Logic of Two-Level Games / Robert Putnam // International Organization. – 1998. – No 42. – P. 427–460.
19. Zagare Frank C. Game Theory and Other Modeling Approaches / Frank C. Zagare // [with Branislav L. Slantchev], in Sara McLaughlin Mitchell, Paul F. Diehl, and James D. Morrow, [eds.] Guide to the Scientific Study of International Processes. – West Sussex, UK : Wiley-Blackwell, 2012. – P. 23–41.

O. Demianchuk, M. Zastavna

THE NOTION OF STAKE IN THE GAME THEORY

The notion of “stake” in the Game Theory is considered in details for the case of political games. As the Ukrainian and English Political Science vocabularies sometimes differ in notion meanings, we have discussed how some terms from that theory are translated and understood in Ukrainian publications. One of the concepts which is not broadly explained is that of Stake. Several foreign authors in their texts on the Game Theory paid less attention to it. At the same time, the information about the players' stakes in the game investigated may give more information about their hidden goals and intentions. We show that in the game of political players the stake usually refers mostly to intangible resources such as the politician's prestige in the society, electoral support, or influence on making decisions in international politics. The tangible resources play a less important role as they are more auxiliary.

We suggest the following definition of the Stake: this is a share – combination of tangible and intangible resources – which a player puts under a risk in the game to win the prize and gain the resources. The stake may be lost in a fail. In political games the stake is usually allotted to gain an influence (in a long-term perspective) and then to getting an output (in a short-term perspective).

The definition of a stake in a political game is illustrated with the case of the Russian Federation and its President Vladimir Putin's actions in the Crimea annexation. It has been shown that Putin's main stake in the Presidential elections in 2000 and 2012 was his strong and charismatic leader image, the output was a stable support of the population, and the outcome was strengthening of his personal control over the country. In the game around Ukraine-Russia conflict in 2014-2016 and its first stage, the Crimea annexation, Putin's stake was significantly the same: despite a risk of losing the prestige in the World politics, he punts his national leader image expecting national returns in Russia. As economic data indicate, the tangible resources spending was not considered as the factor of the first priority and the economic gains were not valued more than the political ones.

Keywords: stake on games theory, intangible resources, Putin, Crimea.

Матеріал надійшов 22.02.2016